

2. ÚZEMÍ A PODNEBÍ

Česká republika je vnitrozemským státem, ležícím uprostřed mírného pásu severní polokoule ve střední části Evropy. Svou rozlohou 78 865 km² je mezi 27 státy Evropské unie na 15. místě, počtem obyvatel 10 506 813 na 12. místě a hustotou zalidnění 133 obyvatel na 1 km² zaujímá 8. místo. Státní hranice tvoří sousedství s Německem (810,3 km), Polskem (761,8 km), Rakouskem (466,3 km) a Slovenskem (251,8 km).

Od 1. 1. 2000 platí v České republice nové územní uspořádání a stávající okresy jsou seskupeny do 14 krajů vč. Hl. m. Prahy, jako samostatného kraje. Na konci roku 2002 byla ukončena činnost okresních úřadů a významná část jejich kompetencí byla přenesena na 205 obcí s rozšířenou působností, které zahájily svoji činnost od 1. 1. 2003.

Územím České republiky prochází hlavní evropské rozvodí oddělující povodí Severního, Baltského a Černého moře. Rozvodním uzlem těchto tří moří je Králický Sněžník (1 423 m n. m.). Hlavní říční osy jsou v Čechách Labe (370 km) s Vltavou (433 km), na Moravě především Morava (246 km) s Dyjí (306 km) a na severu Moravy a ve Slezsku Odra (135 km) s Opavou (131 km).

Z hlediska fyzicko-geografického leží Česká republika na rozhraní dvou různých horských soustav, lišících se od sebe stářím i geologickým a geomorfologickým vývojem. Západní a střední část České republiky vyplňuje Česká vysočina, vytvořená v podstatě koncem prvohor a mající převážně ráz pahorkatin, a středohory (Šumava, Český les, Krušné hory, Krkonoše, Orlické hory, Jeseníky). Do východní části státu zasahují Západní Karpaty, které nabyly své nynější podoby v třetihorách (Beskydy). Rozhraní mezi oběma horskými systémy vyplňuje pásmo úvalů.

Podnebí České republiky se vyznačuje vzájemným pronikáním a míšením oceánských a kontinentálních vlivů. Je charakterizováno západním prouděním s převahou západních větrů, intenzivní cyklonální činností způsobující časté střídání vzduchových hmot a poměrně hojnými srážkami. Přímořský vliv se projevuje hlavně v Čechách, na Moravě a ve Slezsku přibývá kontinentálních podnebních vlivů. Velký vliv na podnebí České republiky má nadmořská výška a reliéf. Z celkové plochy státního území leží 52 817 km² (66,97 %) v nadmořské výšce do 500 m, 25 222 km² (31,98 %) ve výšce od 500 m do 1 000 m a pouze 827 km² (1,05 %) ve výšce nad 1 000 m. Střední nadmořská výška České republiky je 430 m.

Rovněž flora a fauna vyskytující se na území České republiky svědčí o vzájemném pronikání hlavních směrů, kterými se v Evropě šířilo rostlinstvo a živočišstvo. Lesy, převážně jehličnaté, zaujmají 34 % celkové rozlohy České republiky.

Také půdní pokryv se vyznačuje značnou variabilitou, a to jak zrnitostním složením půd, tak i rozšířením jednotlivých půdních typů. Nejrozšířenějším typem půd v České republice jsou hnědé půdy.

* * *

Podrobnější informace lze získat v dalších publikacích ČSÚ vydávaných podle Edičního plánu na rok 2010 v tematické skupině 1 – SOUBORNÉ INFORMACE, podskupině 13 – Informace o regionech, městech a obcích:

- 1301-10 „Počet obyvatel v obcích k 1. 1. 2010“ – květen 2010
- 1302-10 „Malý lexikon obcí ČR 2010“ – prosinec 2010

Další údaje jsou zveřejňovány na internetových stránkách Českého statistického úřadu:

– http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/regiony_mesta_obce_souhrn

nebo dalších institucí:

- <http://www.chmi.cz/> – Český hydrometeorologický ústav
- <http://www.vuqtk.cz/> – Výzkumný ústav geodetický, topografický a kartografický

Česká republika v roce 2009
Czech Republic in 2009

Největší obec (k 31. 12.) <i>Largest municipality (31 December)</i>	Praha	1 249 026 obyvatel <i>inhabitants</i>	hlavní město <i>Capital City</i>
Nejmenší obec (k 31. 12.) <i>Smallest municipality (31 December)</i>	Vlkov	18 obyvatel <i>inhabitants</i>	okres České Budějovice <i>České Budějovice District</i>
Nejvýše položené sídlo <i>Settlement placed highest</i>	Filipova Huť	1 093 m n. m. <i>a. s. l.</i>	okres Klatovy <i>Klatovy District</i>
Nejniže položené sídlo <i>Settlement placed lowest</i>	Hřensko	130 m n. m. <i>a. s. l.</i>	okres Děčín <i>Děčín District</i>
Nejvýše položený bod <i>Highest point</i>	Sněžka	1 602 m n. m. <i>a. s. l.</i>	pohoří Krkonoše <i>Krkonoše Mountain range</i>
Nejniže položený bod <i>Lowest point</i>	výtok Labe u Hřenska <i>Discharge of the Labe river at Hřensko</i>	115 m n. m. <i>a. s. l.</i>	okres Děčín <i>Děčín District</i>
Nejhlubší propast <i>Deepest chasm</i>	Hranická propast	274,5 m ¹⁾	okres Přerov <i>Přerov District</i>
Největší národní park <i>Largest national park</i>	Šumava	690,3 km ²	pohoří Šumava <i>Šumava Mountain range</i>
Největší chráněná krajinná oblast <i>Largest landscape area protected</i>	Beskydy	1 160 km ²	pohoří Beskydy <i>Beskydy Mountain range</i>
Nejdelší řeka <i>Longest river</i>	Vltava	433 km	Čechy <i>Bohemia</i>
Největší plocha povodí <i>Largest catchment area</i>	Labe	51 103,9 km ²	Čechy <i>Bohemia</i>
Největší jezero <i>Largest lake</i>	Černé jezero	18,4 ha	pohoří Šumava <i>Šumava Mountain range</i>
max. hloubka / <i>depth</i>		39,8 m	
Největší rybník <i>Largest pond</i>	Rožmberk	489 ha	okres Jindřichův Hradec <i>Jindřichův Hradec District</i>
max. hloubka / <i>depth</i>		6,2 m	
Největší přehradní nádrž <i>Largest dam reservoir</i>	Lipno	4 870 ha	pohoří Šumava <i>Šumava Mountain range</i>
max. hloubka / <i>depth</i>		20 m	
Nejteplejší minerální pramen <i>Hottest thermal spring</i>	Vřídlo	72°C	Karlovy Vary
Nejvyšší denní maximální teplota vzduchu <i>Highest daily maximum air temperature</i>	Dobřichovice a Libice nad Doubravou 23. 7. 2009	37,0°C	okres Praha-západ a Havlíčkův Brod <i>Praha-západ and Havlíčkův Brod Districts</i>
Nejnižší denní minimální teplota vzduchu <i>Lowest daily minimum air temperature</i>	Adršpach 7. 1. 2009	-28,2°C	okres Náchod <i>Náchod District</i>
Nejvyšší denní úhrn srážek <i>Highest daily precipitation</i>	Běloutín 24. 6. 2009	123,8 mm	okres Přerov <i>Přerov District</i>
Nejvyšší výška sněhové pokrývky <i>Deepest snow cover</i>	Lysá hora 25.–28. 3. 2009	271 cm	okres Frýdek-Místek <i>Frýdek-Místek District</i>

¹⁾ dosud největší potvrzená hloubka

¹⁾ *The deepest chasm recorded*